

4036

EXHIBITUM
 DATUM: 19 april 1956
 KAB. LETT. U 21
 AG. No 825 J
 DOSS. No

GOUVERNEUR
 VAN
 NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

Sahr.

Hollandia, 9 april 1956.

M.N.G.

GEHEIM/PERSOONLIJK.

Nr. A.1.

Onderwerp: Handhaving der
Nederlandse Souvereiniteit
over Nieuw-Guinea.

AFDELING NIEUW GUINEA			
No.	ingeh.	behand door	afgedaan
11061	20/4	K.	

A A N :

Zijne Excellentie de Minister van
 Overzeese Rijksdelen te
IS- GRAVENHAGE.

*Besprek
20/4/56*

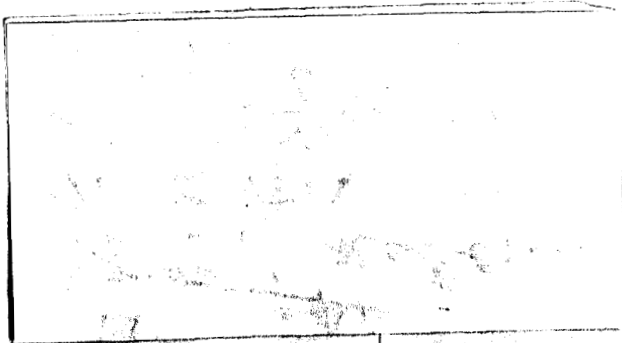
*M. N. G. (pers.)
Bep. v. v. p.*

Mits deze zij het mij vergund Uwer Excellentie's
 aandacht te verzoeken voor het effect van de niet aflatende
 propaganda van Indonesië tegen de Nederlandse occupatie
 van Nieuw-Guinea op de stemming hier te lande.

Men kan op dit ogenblik nog niet stellen, dat dit
 effect in het oog vallend is. Wel echter laat zich hier en
 daar een duidelijk gevoel van onzekerheid waarnemen onder
 de Nederlanders, of de Nederlandse Regering deze strijd
op den duur kan volhouden en of zij uiteindelijk niet zal
 moeten wijken voor de macht van een zich steeds meer ont-
 plooiend Azië. Terwijl er van zenuwachtigheid geen sprake
 is, vindt men wel een zekere mate van scepsis ten opzichte
 van de vraag, hoe het verloop van zaken uiteindelijk zal
 zijn.

Voor zover mij bekend, is dit nog niet overgeslagen
 naar de bevolking, ofschoon mij onlangs wel een waarschu-
 wing bereikte, dat onder haar een zekere matheid bestaat
 t.a.v. het vraagstuk der souvereiniteit. Men kan dit uit-
 leggen als een gevolg van de sinds 1952 gekomen zekerheid,
 maar ook als een zekere spanningsmoetheid. Is dit laatste
 het geval - en mijn zegsman, die voortreffelijke contacten
 heeft, achtte dit de enig juiste interpretatie - dan biedt
 dat een goede voedingsbodem voor gedachten als onder som-
 mige Nederlanders leven.

De

AFGEDAAN BIJ: *Varb.*
15-1-16 h. 224

De lauwheid der Nederlandse reactie op de eenzijdige opzegging der Unie-overeenkomsten c.a. vervult mij daarom met enige bezorgdheid. Ofschoon mij die lauwheid alleszins begrijpelijk is, bevestigt zij toch het gevoel, dat Nederland, dat weliswaar over Jungschlaeger een heftige actie ontketende, in belangrijke zaken uiteindelijk maar heeft af te wachten.

Het a.s. bezoek van Soekarno aan de Verenigde Staten vermeerderd deze bezorgdheid. Het publiek is nog altijd gewend naar de Verenigde Staten te kijken en is door de neutraliteitsverklaring van Dulles bepaald verre van gerustgesteld. Men had - zij het ten onrechte - op wat beters gehoopt. Dit betere is bepaald niet te verwachten tijdens het bezoek van de desgewenst uiterst charmante Soekarno aan de Verenigde Staten en met het oog daarop zou het gewenst zijn, indien van de zijde der Nederlandse Regering iets zou kunnen worden gedaan om de gevoelens van groeiend politiek onbehagen op te vangen.

De eenzijdige opzegging der Unie biedt daartoe n.h.v. op twee wijzen gelegenheid. In de eerste plaats zou, zodra de Nederlandse Regering Haar standpunt officieel vastlegt, gestipuleerd kunnen worden, dat deze eenzijdige opzegging ook de overige in de Mantel-resolutie wederzijds aanvaarde verdragen affecteert en Nederland geen aanspraken meer erkent, die op grond van het Charter der Souvereiniteits-overdracht door Indonesië op Nieuw-Guinea worden gemaakt.

In de tweede plaats neemt de opzegging van het Unie-statuut elk beletsel weg voor een persoonlijk bezoek van één of meer leden van het Koninklijk Huis aan Nieuw-Guinea. Zou een bezoek van Hare Majesteit de Koningin met het oog op de beperkte faciliteiten wat voorbarig kunnen worden genoemd en zo kort na de opzegging der Unie wellicht ook te demonstratief, daarentegen zou een bezoek van de Prins der Nederlanden, indien Zijne Hoogheid hiertoe de bereidheid en gelegenheid zou hebben, zeer wel mogelijk zijn.

De betekenis daarvan en tegenover de bevolking en tegenover de hier levende Europeanen, kan men niet licht overschatten. Zulk een bezoek zou een bijzonder diepe indruk maken. De bevolking der centra en die van het binnenland zal zeker niet anders of minder reageren dan die van Suriname, waar het Koninklijk bezoek symbool der verbondenheid bleek.

Ook internationaal zou het van betekenis zijn. Onze burenen in de Pacific zijn gewend aan grote reizen van leden van het Britse Koningshuis naar de koloniën. Het uitblijven van zulk een reis naar Nieuw-Guinea, nadat wel de West bezocht was, is één van de zwakke plekken in de zekerheid der Nederlandse verklaringen omtrent het vaste voornemen de souvereiniteit over Nieuw-Guinea te handhaven.

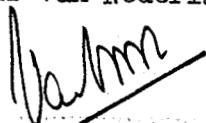
Indien

*De minister
v. d. Ind. van Indonesië
17 Aug. 1945 in
Indon. handten is
mijgegeven!
Ook redenering is
Karnis. Welke bijz.
R*

Indien zulk een reis nog dit jaar zou kunnen plaatsvinden,
zou dit van grote betekenis zijn op elk gebied.

Ik moge Uwer Excellentie daarom wel in overweging geven
de mogelijkheid daartoe nader te onderzoeken.

De Gouverneur van Nederlands Nieuw-Guinea

J. van Baal.

*Map Ministeraad
punt 2*

*Na 11061
M. 11061*

Heer Minister a.i.,

Hierbij moge U.E. ter kennisneming worden voor-gelegd het schrijven van de Gouverneur van Nederlands Nieuw-Guinea van 9 dezer Nr. A.1., waarbij het volgende moge worden aangetekend.

Tegen het eerste gedeelte van de brief bestaat in zoverre wel enig bezwaar, dat de Gouverneur hierbij doet voorkomen, alsof er onder de Nederlanders op Nederlands-Nieuw-Guinea voor het eerst sprake is van een stemming van onzekerheid over de politieke toekomst van het land. Deze voorstelling van zaken is uiteraard niet juist.

Een deel van de Europese gemeenschap -- in het bijzonder de groep afkomstig uit het vroegere Nederlands-Indië -- heeft zich nooit geheel kunnen losmaken van dergelijke twijfelgevoelens. De door de Gouverneur gesignaleerde onzekere stemming bij een deel van het publiek is geen nieuw verschijnsel, maar heeft in feite vanaf het tijdstip van de soevereiniteitsoverdracht bestaan. De laatste gebeurtenissen in en rondom Indonesië hebben deze gevoelens mogelijk wat versterkt, maar de tot dusverre in dit opzicht bestaande situatie is niet (noemenswaard) veranderd. In elk geval is er geen enkele reden om op dit punt van een bijzondere bezorgdheid te getuigen.

Het voorstaande neemt intussen niet weg, dat ook de Directie volledig kan instemmen met het voorstel van Dr. Van Baal om de Prins der Nederlanden voor een bezoek aan Nederlands-Nieuw-Guinea uit te nodigen. En tegenover de bevolking van het gebiedsdeel en uit een internationaal oogpunt gezien moet aan een zodanig bezoek inderdaad grote betekenis worden gehecht. Conform het oordeel van de Gouverneur lijkt het voorts van belang dit bezoek zo spoedig mogelijk ~~in elk geval~~ nog dit jaar te doen plaats vinden.

De Directie meent te weten, dat Dr. Van Baal tijdens zijn laatste verlof hier te lande de Prins over dit onderwerp reeds heeft benaderd, waarbij Z. K.H. van zijn persoonlijke instemming met een dergelijke reis heeft doen blijken.

U.E. moge in overweging worden gegeven goed te vinden, dat de aangelegenheid verder met Uw ambtgenoot van Buitenlandse Zaken wordt opgenomen en bij diens instemming met het voorstel aan de Ministerraad ter beoordeling wordt voorgelegd.

28 april 1956.

Chef Dir. N.N.G.

*M. J. J. J. J.
L. J. J. J. J.
... om de vers...
... internationale...*

OPGEBORGEN IN
DOSSIER G 16744

MINISTERIE VAN OVERZEESE RIJKSDELEN

Directie Afdeling <i>N.A. 11067</i>	NNG I	Bewerker C.M. Dieudonné	Klass. nr.	Doss. nr. G <i>13724</i>
Corr. nr. Letter	<i>X 24/16.133</i>		Rubricering ~~ZEEGEHEIM~~ Geheim	~~VERZONDEN~~ ~~VERZONDEN~~
Ingekomen stuk dd. 9 april 1956 Nr. A.1. Geheim/peersoonlijk van Gouv. N.N.G.			INZAGE	
Vervolg op Corr. nr.			Voorafgaande	Na expeditie <i>21/11</i> kr 53
Medezenden:		Getypt door:	Gecolld door:	Verzonden dd. <i>17/5-1956</i> door: <i>[Signature]</i>
Rappeleren op				
Wijze van verzending o.a. (koerier, expresse, aangetekend, kosten verhalen, publiceren, zegelen, enz.)				
<u>Luchtpost Hollandia</u>				
Te vernietigen na			jaar.	

Ag. Kgb 825

15 Mei 1956

Onderwerp: Bezoek Z.K.H. de Prins der Nederlanden aan Ned.-Nieuw-Guinea.

PERSOONLIJK

A a n :
Z.E. de Gouverneur van Nederlands-Nieuw-Guinea,
te
H o l l a n d i a .

Naar aanleiding van Uw brief van 9 april jl. Nr. A.1., heb ik de eer U.E. het volgende mede te delen, dat,
(Ofschoon met belangstelling en waarderung kennis is genomen van het voorstel om Z.K.H. de Prins der Nederlanden voor een bezoek aan Nederlands-Nieuw-Guinea uit te nodigen, ~~zo moet~~ *moet* toch het tijdstip voor een zodanig bezoek voorshands minder opportuun worden geacht.

Gezien .....

OPGEBOGEN IN
DOSSIER G *16744*

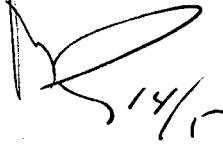
Zem het feit dat Niemis. • 2 •
Guinea thans internationaal
sterk in de belangstelling
staat, acht de
Ministerraad

Lijstijp

^{omdat de afgevaardigden in de}
Gezien de gespannen verhouding met Indo-
nesië ~~lijft~~ het raadzaam de plannen, waarvan
~~het belang ook door mij volledig wordt onder-~~
~~kend, tot een latere datum uit te stellen.~~
~~Ik moge U dan ook verzoeken de aangelegen-~~
~~heid voorlopig te willen laten rusten.~~

De Minister van O.R. a.i.,

Uitgaande brief door
de Minister gewaakt

14/1

Binnen deze ruimte niet schrijven